

## Ämne: Svenska som andraspråk 2

### Årskurs: Gymnasiet

### Tema: Sveriges alla språk och språkförändring

Det här provet syftar till att testa elevernas kunskaper om språkets historia, utveckling och förändring, med fokus på svenska språket och dess variationer. Provet innehåller faktabaserade frågor, ordkunskap och en avslutande resonerande uppgift baserad på en text om varför språket förändras.

### Syfte

Syftet är att bedöma elevernas kunskaper om språkets ursprung och utveckling, samt deras förståelse för språklig variation och förändring. Provet tränar elevernas förmåga att använda begrepp inom språkvetenskap och att resonera om språkliga processer och sociala faktorer som påverkar språket. Det kopplar till centralt innehåll om språkhistoria och språkutveckling samt betygskriterier för både faktakunskaper och resonemang.

| Centralt innehåll                                        | Betygskriterium E                                                                | Betygskriterium C                                                                       |
|----------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------|
| Språkets utveckling och språkfamiljer.                   | Eleven kan redogöra för grundläggande fakta om språkets ursprung och utveckling. | Eleven kan förklara samband mellan olika språk och deras utveckling med exempel.        |
| Svenska språkets historiska utveckling och förändringar. | Eleven kan beskriva några viktiga perioder och förändringar i svenska språket.   | Eleven kan analysera och resonera om språkets förändring och påverkan från andra språk. |
| Språklig variation och förändring i samtiden.            | Eleven kan ge enkla exempel på språklig variation och förändring.                | Eleven kan resonera om orsaker och konsekvenser av språklig förändring.                 |

[Lgr22, Svenska som andraspråk, Gymnasiet]

### Prov

### Faktafrågor

**Antal poäng: 18**

1. När tror forskarna att språket uppstod?
2. Vilka sociala faktorer gjorde att människan började tala?
3. Vad handlar berättelsen om Babels torn om?
4. Vad kan likheterna mellan olika språk bero på?
5. Ge exempel på några språkfamiljer och var de har sin utbredning.
6. Vilken är den största språkfamiljen och hur bredde den ut sig?
7. Vilken språkgrupp tillhör svenskan?
8. När talades det runsvenska?
9. Vad kallas runsvenskans alfabet?
10. Vad tror forskarna att runinskriften på Rökstenen handlar om?
11. Varför är det svårt att tolka runskrift?
12. Under vilken period infaller fornsvenskan?
13. Vad var det som gjorde att språket förändrades runt 1000-talet?
14. Vilka var de första texterna på fornsvenska?
15. Till när dateras Västgöotalagen?
16. Vad har tyskan för påverkan på svenska under medeltiden?
17. När infaller nysvenska perioden?
18. Vad innebär språklagen från 2009 om myndigheternas språk?

## Ordkollen

### Antal poäng: 12

Beskrivning: Nedan listas ord och begrepp som följs av tre alternativa förklaringar. Du ska ringa in det alternativ som är korrekt.

| Ord            | 1                               | 2                                  | 3                                    |
|----------------|---------------------------------|------------------------------------|--------------------------------------|
| Runsvenska     | Ett alfabet gjort av bilder     | Ett äldre svenskt språk            | Svensk dialekt från 1900-talet       |
| Rökstenen      | En medeltida bok                | En runsten med gammal text         | En stad i Sverige                    |
| Fornsvenska    | Svenskan under 1300-1500-talet  | Ett språk före svenskan            | Ett dialektalt språk i norr          |
| Västgöotalagen | En gammal lagbok                | En samling dikter                  | En svensk stad                       |
| Babels torn    | Ett gammalt språk               | En berättelse om språkens ursprung | En svenskt alfabet                   |
| Språklagen     | Lag om hur myndigheter ska tala | Lag om språkets ursprung           | Lagen om att alla ska kunna engelska |
| Lånord         | Ord som är svåra att förstå     | Ord från andra språk               | Ord som är helt svenska              |

| Ord             | 1                            | 2                        | 3                        |
|-----------------|------------------------------|--------------------------|--------------------------|
| Nysvenska       | Svenskan från 1500-talet     | Svenskan från 1900-talet | Svenskan från 1600-talet |
| Språkfamilj     | En grupp närbesläktade språk | En familiespråk          | Ett alfabet              |
| Kristendom      | En religion                  | En språkperiod           | Ett språk                |
| Stavningsregler | Regler för att skriva rätt   | Regler för att tala      | Regler för att läsa      |
| Franskan        | Ett germanskt språk          | Ett romerskt språk       | Ett slaviskt språk       |

## Resonerande fråga - avslutande uppgift

### Antal poäng: 20

Beskrivning: Läs texten nedan om varför det svenska språket förändras. Besvara sedan frågan med egna ord och resonemang. Du kan skriva på baksidan.

---

### Varför förändras (det svenska) språket?

Ett levande språk förändras alltid. Det hänger ihop med en grundläggande egenskap hos alla levande språk, nämligen att de alltid uppvisar stor variation. Det svenska språk som vi möter och använder varje dag - exempelvis när vi samtalar med familj och vänner, håller föredrag i skolan, läser tidningen, skriver ett mötesprotokoll, småpratar med grannen, använder Facebook eller ringer en myndighet - ser ut på många olika sätt. Vårt språkbruk varierar också med var vi är uppväxta, vilken social tillhörighet vi har, vad vi studerar eller arbetar med, vilken generation vi tillhör, etc.

I denna variation finns grogrunden till språklig förändring. En nyhet i språket, som ett förändrat uttal eller ett nytt ord, kanske börjar användas av en liten grupp språkbrukare i vissa situationer. Ofta kan det stanna där - det nya uttalet eller ordet sprids inte vidare utan stannar inom den mindre gruppen. Men ibland börjar andra språkbrukare också använda nyheten i fler sociala sammanhang. Under en lång tid kan då till exempel ett nytt uttal användas sida vid sida med ett äldre uttal, men till slut kanske det äldre uttalet slutar att användas. Först då kan vi säga att en språkförändring har ägt rum. Språkförändringar är ofta långsamma och många gånger märker inte språkbrukarna själva att de är mitt inne i en förändringsprocess.

**Fråga:**

Resonera kring varför språket förändras. Ta upp några orsaker till språklig variation och förklara hur en språkförändring kan gå till. Diskutera också vad det kan innebära för språket och dess användare att språket förändras.

**Bedömning**

| <b>Betyg</b> | <b>Andel rätt</b> | <b>Poäng</b>   |
|--------------|-------------------|----------------|
| E            | Minst 30 %        | Minst 15 poäng |
| D            | Minst 50 %        | Minst 25 poäng |
| C            | Minst 70 %        | Minst 35 poäng |
| B            | Minst 80 %        | Minst 40 poäng |
| A            | Minst 90 %        | Minst 45 poäng |

Faktafrågorna ger 18 poäng, ordkollen 12 poäng och den resonerande frågan 20 poäng. Den resonerande frågan bedöms utifrån argumentationens kvalitet, språkförmåga och förmåga att använda ämnesspecifika begrepp.

Tidsuppskattning: Cirka 60 minuter.

Tags: [Prov](#)